

ฉบับที่ 23,333 วันเสาร์ที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2556 หน้า 28

ยาแก้ปวด ‘ทรามาดอล’

**คุณหมอ
ขอบอก**

จากกรณีที่มีวัยรุ่นนำยาแก้ปวด “ทรามาดอล” มาผสมน้ำอัดลม หรือผสมเหล้าดื่ม เพื่อให้เกิดอาการมึนเมา ล่าสุดมีชาวนักเรียน ม.2 ใน จ.สมุทรปราการ ดื่มแล้วช็อกหมดสติ ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตื่นตัว คุณเข้มไม่ให้มีการนำยาไปใช้ผิดวัตถุประสงค์จนเกิดอันตราย

นพ.บุญชัย สมบูรณ์สุข เลขาธิการ คณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กล่าวว่า “ทรามาดอล” เป็นยาแก้ปวดอย่างแรง จัดอยู่ในประเภท “ยาอันตราย” ที่ต้องควบคุมการขายโดยเภสัชกร ร้านขายยา ต้องมีการจัดทำบัญชีควบคุมการครอบครอง การจำหน่ายให้ชัดเจน เมื่อมีการนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์คงต้องเข้มงวดร้านขายยามากขึ้น

นพ.บุญชัย สมบูรณ์สุข

ยานี้เพิ่งมีปัญหา

ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา อาจเป็นเพราะ มีการยกระดับยาหลายชนิดทำให้หาซื้อไม่ได้ในร้านขายยา เช่น ซูโดอีเฟดรีน อัลปราโซแลม คนที่เสพยาเลยเปลี่ยนไปหายาตัวใหม่อยู่เรื่อย ๆ พอคุมทรามาดอลก็คงจะไปหายาตัวอื่นมาใช้ก็อีกเช่นกัน

หลังจากเกิดปัญหามา อย. ได้เชิญ 5 หน่วยงาน ได้แก่ สภาเภสัชกรรม สมาคมเภสัชกรรมชุมชน สมาคมร้านขายยา ชมรมร้านขายยาแห่งประเทศไทย และผู้รับอนุญาต ผลิต นำเข้า มาร่วมประชุมปรึกษาหารือ

ปกติ อย.ขอให้ผู้ผลิตรายงานยอดการจำหน่ายยาทุก 4 เดือน เพื่อจะได้รู้ปริมาณการใช้ แต่ระยะเวลา 4 เดือนอาจช้าไป ดังนั้นคงต้องคิดว่าควรรายงานทุกสัปดาห์หรือทุกเดือน และต้องแจ้งด้วยว่าส่งไปที่ไหนบ้าง จะทำให้รู้จังหวัด หรือร้านขายยาที่รับยาไป จากนั้นก็แจ้งให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) รับทราบเพื่อตรวจสอบการนำไปใช้ ในปัจจุบันมีผู้ผลิตประมาณ 20-30 แห่ง โดยปริมาณการผลิตยานี้เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ อย่างผิดสังเกต

ขณะเดียวกันได้ขอความร่วมมือให้สภาเภสัชกรรมย้ำกับเภสัชกรเรื่องการจำหน่ายยาดังกล่าวแก่คนไข้ที่จำเป็นต้องใช้ยา ไม่จ่ายยาให้กับคนที่จะนำไปใช้ในทางที่ผิด โดยเฉพาะเยาวชน ห้ามจำหน่ายให้แก่ผู้ที่ไม่มีอาการปวดรุนแรง และต้องจ่ายยาในปริมาณที่เหมาะสม

คิดว่ามาตรการดังกล่าวควบคุมได้ในระดับหนึ่ง แต่ถ้าไม่ได้ผลก็ต้องมาคุยกันว่ายังจำกัดการขายเฉพาะในร้านยาคุณภาพซึ่งผ่านการรับรองจาก อย.และสภาเภสัชกรรมเท่านั้น ขณะนี้ร้านยาคุณภาพมีอยู่ประมาณ 600-7,000 แห่งจากกว่า 1 หมื่นแห่ง

หรืออาจพิจารณาว่าจะยกระดับเป็น “ยาควบคุมพิเศษ”หรือไม่ ความจริงยานี้ยังมีประโยชน์อยู่ คนที่มีอาการปวดกินพาราเซตามอลแล้วเอาไม่อยู่ อาจใช้ยานี้ ดังนั้นการยกระดับจาก “ยาอันตราย” เป็น “ยาควบคุมพิเศษ” อาจไม่ใช่วิธีการที่เหมาะสม เพราะจะทำให้การเข้าถึงยากขึ้น ดังนั้นต้องชั่งน้ำหนักให้ดี แม้ในบางประเทศจะจัดเป็นยาควบคุมพิเศษแล้วก็ตาม

ภก.วินิต อัศวกิจวิริ ผอ.สำนักยา กล่าวว่า “ทรามาดอล” เป็นยาแก้ปวดที่ค่อนข้างจะได้ผลกับอาการปวดมาก ๆ หากกินยาในปริมาณที่มากจะออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลางทำให้มีง่วง ระยะเวลาหลังพบว่ามีกรนำยานี้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์เพิ่มมากขึ้น ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะร้านขายยาบางแห่งเห็นแก่ได้มุ่งขายยาไปโนปริมาณมาก ๆ การกินยาในปริมาณมาก ๆ อาจเป็นอันตรายได้ แม้ยานี้จะมีความปลอดภัยไม่ค่อยมีฤทธิ์เสพติด แต่ฤทธิ์ของมันไปกดประสาทส่วนกลาง ถ้ากินมาก ๆ อาจไปกดการหายใจ ทำให้เสียชีวิตได้

ขอเตือนไปยังวัยรุ่นว่า ยาพวกนี้ไม่ใช่ว่ากินแล้วไม่เป็นอันตรายอะไร ถ้ากินมาก ๆ อาจไปกดการหายใจ ทำให้เสียชีวิตได้ นอกจากนี้ยังไปทำอันตรายต่อตับ ไต ดังนั้นอย่าเห็นแก่ความสนุกชั่ววูบ

ภก.ประพนธ์ อางตระกูล ผอ.กองควบคุมวัตถุเสพติด กล่าวว่า “ทรามาดอล” มีฤทธิ์กดประสาทส่วนกลาง เรียกว่ายากลุ่มโอปิออยด์ โครงสร้างทางเคมีคล้ายกับยาเสพติดประเภทมอร์ฟิน ใช้แล้วทำให้มึน ๆ เมา ๆ เหมือนคนเมาเหล้า บางคนกินแล้วรู้สึกเคลิ้ม หากใช้นาน ๆ จะเสพติด วัยรุ่นที่นำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์อาจผสมกับยาตัวอื่น หรือเครื่องดื่ม มีหลายสูตรด้วยกันแล้วแต่ใครอยากกินอะไรก็ใส่ลงไป เช่น ผสมกับยาแก้แพ้ ผสมน้ำอัดลม

สำหรับอาการไม่พึงประสงค์เมื่อกินเข้าไปแล้ว อาจไปกดศูนย์การหายใจ คนแพ้ยาดังกล่าวทำให้เกิดอาการชักได้ ขณะเดียวกันอาจระส่ำระสายในร่างกายนั่นเอง อย่างน้อยต้องใช้เวลาขับออก 5-6 ชม. ถ้ากินเข้าไปมาก ๆ ร่างกายขับออกไม่ทัน ฤทธิ์ยาจะระส่ำระสายไปเรื่อย ๆ เป็นอันตรายทั้งนี้การนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ทำให้เกิดความเชื่อที่ผิด ๆ แล้วนำไปเผยแพร่ต่อ ๆ กัน พอมีปัญหาทำให้คนจำเป็นต้องใช้ยาพลอยลำบากไปด้วย ร้านขายยาบางร้านตัดสินใจไม่ขายยาตัวนี้เลย ทั้งที่ยานี้ยังมีประโยชน์สำหรับคนที่ต้องใช้ยา.

นพ.วรส บุษชาณ : รายงาน